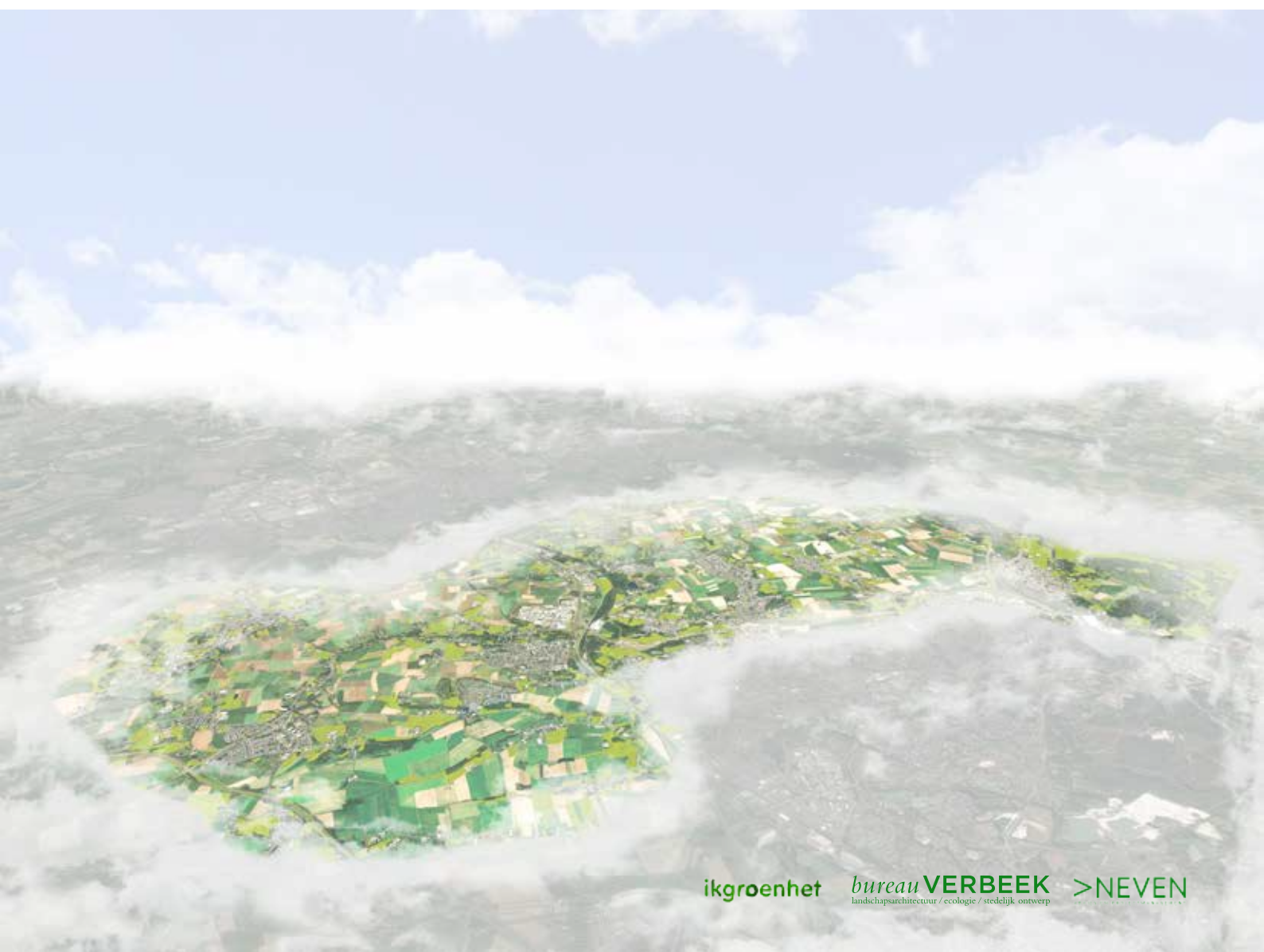

BEEKDAELEN

BEEKDAELEN b(l)oeit

ikgroenhet

bureau VERBEEK
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

>NEVEN

Het landschap van Beekdaelen

Beekdaelen is een groene gemeente tussen de stedelijke zones van Parkstad Limburg en Sittard-Geleen. Het landschap vormt de belangrijkste kernwaarde van de gemeente. Kenmerkend zijn meerdere beken, het zacht glooiende reliëf, de weidse vergezichten over open plateaus, rust en ruimte, maar ook kleinschaligheid, streekgebondenheid en in het groen ingebedde dorpskernen. De beekdalen, die aangename groenblauwe verbindingen door het landschap vormen, zijn door de inwoners van de gemeente aangewezen als de grootste landschappelijke kwaliteit van de gemeente. Niet voor niets verwijst de naam van de gemeente hier dan ook naar.

Als groen gebied tussen twee verstedelijkte gebieden is de gemeente een zeer belangrijke schakel in de ecologische verbinding tussen het Heuvelland en Nationaal Park De Meinweg. Haaks hierop staat de doorsnijding van deze verbinding door de autosnelweg, de spoorlijn en de aan deze infrastructuur gelieerde bedrijvigheid. Ook elders heeft menselijk handelen ertoe geleid dat de ruimtelijke kwaliteit van het (bebouwde) landschap alsook de biodiversiteit en de bodemvitaliteit, onder druk staan.

Doelstelling

Gezien de waardering voor de groene waarden van Beekdaelen is het belangrijk dat ieder individu, iedere organisatie zijn verantwoordelijkheid neemt om een bijdrage te leveren aan het beheer en herstel van een harmonieus, klimaatrobust en biodivers landschap voor de huidige basisschoolgeneratie en de generaties na hen. Deze participatie is eigenlijk niets nieuws, alleen de noodzaak om het te doen is niet meer een zaak van nutsdoeleinden maar een van sociale binding, leefbaarheid, biodiversiteit en omgevingskwaliteit.

Participatie & Activatie

Het landschap van Beekdaelen is een mede door de mens gevormd landschap. Iedereen, van agrariër, natuurvorser, recreant tot dorpsbewoner vindt ook dat het landschap ons aller basiskapitaal is. Helaas is de instandhouding en het beheer van dat landschap geen vanzelfsprekendheid meer. De genoemde doelstellingen bereiken we als gemeenschap dan ook niet vanzelf. De gemeente Beekdaelen richt zich daarom op activatie van en participatie door inwoners, ondernemers en verenigingen om deze collectieve waarden te verwezenlijken, te beheren en te behouden. Hiervoor dient iedereen zijn verantwoordelijkheid te nemen op zijn eigen niveau!

7 pijlers

Voor de gemeente Beekdaelen betekent dit dat er niet alleen een sturende en uitvoerende overheid is maar ook een overheid die ondersteuning verleent aan initiatieven en de bevolking weet te activeren. We gaan dus samen met enthousiaste, geëngageerde partners (van individuele burgers tot georganiseerde stakeholders, kennis- en opleidingsinstituten) op verschillende niveaus in de dorpen en het buitengebied grote en kleine initiatieven ontplooiën om groene doelen te verwezenlijken. Groene doelen die nader worden gedefinieerd op basis van hetgeen vastligt in bestaand beleid, de klimaatverandering én het besef dat 'groen' positieve effecten heeft op ons aller welzijn (sociale- en gezondheidsaspecten). Activatie steunt daarbij op zeven pijlers. Elke pijler staat representatief voor een collectief van actoren dat op eigen wijze bijdraagt aan het behalen van de doelstelling van Beekdaelen B(l)oet. De volgende pijlers zijn hierbij onderscheiden:

1. Individu, burgercollectief
2. Basisscholen, leerlingen
3. Gemeente, burgers en ondernemers
4. Gemeente en ondernemers
5. Waterbeheerders
6. Agrarische ondernemers
7. Gemeente en terreinbeherende organisaties

Op de navolgende posters is bondig verwoord en verbeeld met wie en hoe we dit willen doen. De poster geven geen kant en klare oplossingen qua aanpak. Er wordt een hoofdrichting uitgezet.

Participatief groenbeheer en onderhoud

Activatie van participatie van eenieder met een hart voor natuur en landschap heeft vanzelfsprekend gevolgen voor de wijze waarop het gemeentelijk groenbeheer en onderhoud plaatsvindt. Doelstelling is het gemeentelijk groenbeheer zodanig in te richten dat ingespeeld kan worden op lokale initiatieven van bijvoorbeeld vergroening en zelfbeheer. De nieuwe groenaannemer voor de gemeente wordt niet meer verantwoordelijk voor een enkele beheertaak in de totale gemeente, maar voor een bepaald cluster binnen de gemeente waarbij nagenoeg alle beheerstaken onder zijn verantwoordelijkheid vallen. De groenaannemer dient daarnaast open de staan voor aanpassingen aan het te beheren areaal binnen zijn cluster als gevolg van initiatieven vanuit de 7 pijlers. Hier liggen overigens ook kansen voor de groenaannemer. Om deze nieuwe wijze van groenbeheer ook aanbestedingstechnisch mogelijk te maken is Cordale ingeschakeld. Het advies van Cordale is als bijlage toegevoegd.

INDIVIDU, BURGERCOLLECTIEF

Iedere inwoner van de gemeente, van Hulsberg en Schimmert tot aan Jabeek en Schinveld, wordt gestimuleerd en gemotiveerd om een actieve rol te spelen in het behoud, de ontwikkeling en het beheer van het landschap op het allerkleinste schaalniveau. Vele kleine ingrepen leiden tot een groots resultaat!

AGRARISCHE ONDERNEMERS

Als groep die de grootste oppervlakte land in gebruik heeft, zijn agrariërs zeer bepalend voor het in stand houden van ons waardevolle cultuurlandschap. Zij voeren immers een groot deel van het beheer en onderhoud uit aan de landschapselementen buiten de natuurgebieden.

GEMEENTE EN ONDERNEMERS

Hoewel de gemeentelijke overheid haar primaire taken zal behouden, waarbij zij beleid- en beheerkaders aangeeft, en haar sturende taak uit zal blijven voeren, zal zij nog meer een beroep doen op haar inwoners dan tevoren. Burgerparticipatie op een groot schaalniveau, waarbij initiatieven van particulieren en bedrijven voorop staan en door de overheid begeleid en gesteund worden.

GEMEENTE, BURGERS EN ONDERNEMERS

Burgers en bedrijven worden aangespoord om samen de gemeenschappelijke leefomgeving te verbeteren, op niveau van straat, plein of dorp, om zo biodiversiteit en microklimaat op kleine schaal op te waarderen.

BEEKDAELEN

25 september 2020

BASISSCHOLEN, LEERLINGEN

Doordat is gebleken dat de jeugd op een steeds grotere afstand tot het landschap en de natuur staat, is het nodig om de educatie hier op aan te passen en in te stellen. In de meest letterlijke zin door bijvoorbeeld speelplaatsen te vergroenen, maar ook door bewustwording van het landschap en de natuur te vergroten onder de bevolking.

WATERBEHEERDERS

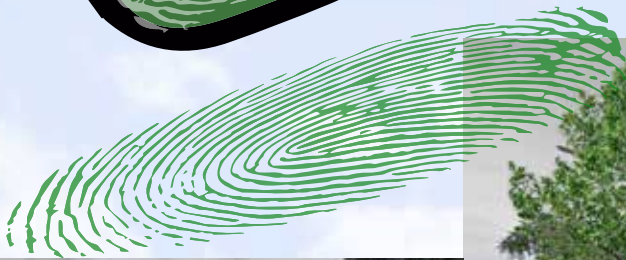
Op het gebied van (het gebrek of teveel aan) water wordt de gemeente ondersteund en ontzorgd door het Waterschap Limburg, de WBL en de WML die elk hun wettelijke taak hebben wat betreft waterbeheersing, waterzuivering en drinkwatervoorziening. Deze partijen zijn gebaat bij een klimaatadaptief ingericht landschap en een klimaatbewuste maatschappij. Ze dragen zo automatisch bij aan de versterking van de kwaliteit van (de) Beekdaelen.

GEMEENTE EN TERREINBEHERENDE ORGANISATIES

Terrein Beheer Organisaties (TBO) zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of Stichting het Limburgs Landschap beschermen de topwaarden van het landschap en zijn daarnaast van belang bij de ondersteuning van initiatieven die het versterken van het kenmerkende landschap mogelijk maken. Ook Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO) als Stichting ARK, IVN, lokale natuurwerkgroepen, Natuur- en Milieufederatie, Stichting IKL leveren ondersteuning bij initiatieven op het vlak van landschapsbeheer en -behoud en natuurontwikkeling en herstel. Zij vormen een schakel tussen initiatiefrijke ondernemers en burgers en de sturende overheid.

BEEKDAELEN b(l)oeit

Een groene omgeving heeft positieve effecten op fysieke en mentale gezondheid, het klimaat, op biodiversiteit en op ecologische processen, waterberging en infiltratie van hemelwater, verkoeling en het reduceren van het hitte-eilandeffect.

DE AMAZONE BEGINT IN JE VOORTUIN

GROENE LEEFOMGEVING
MOESTUINEN

COMMUNICATIE

GROENE SPELDENPRIK VOOR LEEFBARE
KERNEN EN BUURTEN

INDIVIDU, BURGERCOLLECTIEF

GROENE SPELDENPRIKKEN VOOR LEEFBARE KERNEN EN BUURTEN

Wie en waarom

Iedere inwoner van de gemeente, van Hulsberg en Schimmert tot aan Jabbeek en Schinveld, wordt gestimuleerd en gemotiveerd om een actieve rol te spelen in het behoud, de ontwikkeling en het beheer van het landschap op het allerkleinste schaalniveau. Vele kleine ingrepen leiden tot een groots resultaat!

Doelen

Voor- en achtertuinen vormen belangrijke schakels als het gaat om klimaatadaptatie en dragen bij aan een positieve ontwikkeling van microklimaat, bodemkwaliteit, biodiversiteit, het voorkomen van wateroverlast en het beperken van droogte, mits groen ingericht.

Naast een versterking van de landschappelijke waarden en het karakter van de gemeente, zullen deze particulieren in staat zijn om door middel van een vergroening van tuin, straat of dorp een positieve bijdrage te leveren aan de biodiversiteit en het microklimaat, met positieve uitwerking op de eigen

BUURTAANPAK: TROTS OP MIJN BUURT

VERBINDEN EN ONTMOETEN

STIMULEREN

SAMEN

GROENE EN WATERKLARE VOORTUINEN

GRINDTUIN IS HET NIEUWE ROKEN

BUURTFRAGMENTEN

gezondheid. Om die stap te maken is het van groot belang om bewustwording te creëren en ervoor te zorgen dat mensen betrokken raken bij hun buurt, dorp of gemeente.

Rol gemeente

De gemeente brengt partners samen (bijvoorbeeld sociaal-maatschappelijk werk, woningstichtingen, IVN, buurtverenigingen) om samen de schouders onder de vergroening van de directe woonomgeving te zetten. Door het initiëren van pilots op het gebied van actief burgerschap is het mogelijk om te bepalen welke insteek het best werkt en hoe het best afspraken kunnen worden verankerd in verslagen, overeenkomsten of subsidieregelingen.

Voor het borgen van het beheer en onderhoud van vergroende leefomgeving zoekt de gemeente samen met bewoners naar mogelijkheden voor zelfsturing, bijvoorbeeld collectieve afspraken met buurt- en sportverenigingen, sociale werkplaats, COA of de lokale gemeentelijk groenaannemer. De gemeente stimuleert, activeert en faciliteert hierbij.

Voorbeelden van projecten en initiatieven

Ikgroenhet, Operatie Steenbreek, Stimuleringsregeling Waterklaar, Nestkastjesproject in gebieden met veel eikenprocessierupsen, Bijenweides, Dorpsgaarden, Beweegparken, Natuurspeelplekken, Levensbomenbos, Verkiezing Groenste Voortuin.

school van de toekomst

buiten spelen is gezond

schoolplein met groene kansen

VIA KINDEREN BEREIK JE (GROOT)OUDERS
LIEFLIJKE AANVLIEGRUTE
STIMULEREN ACTIVEREN CULTIVEREN

ELKE SCHOOL EEN FRUITBOOM

SENSIBILISERING

BASISSCHOOL, LEERLINGEN GROENE SCHOOLPLEINEN

Wie en waarom

Doordat is gebleken dat de jeugd op een steeds grotere afstand tot het landschap en de natuur staat, is het nodig om de educatie hier op aan te passen en in te stellen. In de meest letterlijke zin door bijvoorbeeld speelplaatsen te vergroenen, maar ook door bewustwording van het landschap en de natuur te vergroten onder de bevolking.

Doelen

Het belang van natuur en landschap voor het behoud van een duurzame leefomgeving dient bij iedereen tussen de oren te zitten en in het ideale geval weet eenieder ook hoe ze daarnaar moeten handelen en hoe ze zelf een actieve bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van de leefomgeving. Jong geleerd is oud gedaan.

GEZONDE DORPSSCHOLEN

GROENE GEZONDE DORPSSCHOLEN
ONDERSCHEIDEND KARAKTER

GROEN OPGROEIEN ZORGT VOOR WAARDERING

Rol gemeente

De gemeente heeft een activerende en stimulerende rol. De basisscholen in de gemeente Beekdaalen krijgen de kans zich groen te ontplooiën. Door samenwerking met de koepelorganisaties van de basisscholen en partijen als natuur- en milieuclubs wil de gemeente natuur- en milieueducatie activeren en stimuleren. De gemeente hecht groot belang aan het sensibiliseren van de jeugd voor klimaat, natuur en landschap en het belang van een goede omgang daarmee. Via de kinderen bereik je immers ook de (groot)ouders. Afhankelijk van de wijze waarop de scholen met natuur- en milieueducatie willen omgaan kan de gemeente bijvoorbeeld ondersteuning bieden door het beschikbaar stellen van grond of materieel. Ook kunnen afspraken gemaakt worden over het zelfbeheer van groenstructuren en/of schooltuinen.

Voorbeelden van projecten en initiatieven

Van schoolplein naar speel'tuin', Elk schoolkind een fruitboom, Basisscholen in het landschap, Nestkastjes en insectenhôtels maken, Sap maken, Boomplantdag, Nederland Schoon, Tour de Boer, Groente en fruit verbouwen in de schooltuin.

Geleenbeekdal

Omlaag-mad Puttendaal Nuth

Corio Glana Nuth

Camping

Jabeek

GEMEENTE, BURGERS EN ONDERNEMERS SAMEN HET ROUTENETWERK KLEUREN

Wie en waarom

Burgers en bedrijven worden aangespoord om samen de gemeenschappelijke leefomgeving te verbeteren, op niveau van straat, plein of dorp, om zo biodiversiteit en microklimaat op kleine schaal op te waarderen.

Doelen

De gemeente burgers en bedrijven sensibiliseren als het gaat om het besef dat de omgang met de openbare ruimte, natuur en landschap mede bepalend is voor het beeld dat je genereert voor de buitenstaander. De omgang met klimaatverandering en biodiversiteit houdt niet op bij de voordeur, maar wordt ook bepaald door het gedrag van de mens in zijn leefomgeving.

VERHALENDE ROUTES

VERTEL HET VERHAAL VAN HET
LANDSCHAP
EN DE MENSEN DIE ER WONEN EN
WERKEN

ONDERHOUD JE EIGEN ROUTE
RUIM ZWERFAFVAL OP TOT 100M VANAF JE
DEUR

GEZONDE ROUTES

PRESENTEER JE LANGS DE ROUTE

GROENE UITSTRALING VAN HET EIGEN TERREIN

AANZETTEN, UITDAGEN TOT BEWEGEN

Rol gemeente

De gemeente stimuleert en motiveert particulier initiatief om de leefomgeving op te waarderen en deze te beheren. Ook worden initiatieven van bijvoorbeeld horeca of verenigingen ondersteund die bijdragen aan nieuw eigenaarschap voor het herstel, beheer en onderhoud van het groen gekoppeld aan de toeristisch-recreatieve infrastructuur. Vanuit de omgevingsvisie en het toeristisch-recreatief beleid van de gemeente worden in samenspraak met belanghebbenden kaders gesteld die moeten leiden tot duurzame afspraken. Werk daarbij ook samen met de VVV. De gemeente behoudt te allen tijden de regie op het beheer en onderhoud om continuïteit van de beeldkwaliteit in het openbaar groen te waarborgen.

Voorbeelden van projecten en initiatieven

Slow-traffic routes zoals de Beekdaelen-route, Corio Glana en de Leisure Lane. Verhalende routes. Vertel het verhaal van het landschap en de mensen die er wonen, werken en leven. Realiseer gezonde routes die aanzetten tot uitdagen en bewegen. Presenteer je langs de route. Zorg voor een groene uitstraling van het eigen terrein. Onderhoud je eigen route (ruim tot 100 meter vanaf je deur het zwerfafval op). Stimuleren lokale productie en verkoop van lokale producten. Vergroenen horeca-terrassen, Rijdende picknickbanken, Bijenhoeven plaatsen.

Schinveldse bossen

Geleenbeekdal

Schapenbegrazing

**INSTANDHOUDEN
LANDSCHAPPELIJK DECOR**

RUIM RONDOM JE BEDRIJF ZWERFAFVAL OP

GEMEENTE EN ONDERNEMERS EEN BELEVINGSVOL LANDSCHAP

Wie en waarom

Hoewel de gemeentelijke overheid haar primaire taken zal behouden, waarbij zij beleid- en beheerkaders aangeeft, en haar sturende taak uit zal blijven voeren, zal zij nog meer een beroep doen op haar inwoners dan tevoren. Burgerparticipatie op een groot schaalniveau, waarbij initiatieven van particulieren en bedrijven voorop staan en door de overheid begeleid en gesteund worden.

Doelen

Gemeente en ondernemers dragen bij aan het behoud van de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid Limburg. Dit betreft niet alleen het beheer en onderhoud van het (gemeentelijk) openbaar groen, maar ook een goede omgang met het gemeentelijk kwaliteitsmenu bij ruimtelijke ontwikkelingen en het stimuleren van het behoud, herstel en beheer van kleine landschapselementen.

BEHOUD EN ONDERHOUDEN KLEINE
LANDSCHAPSELEMENTEN

KOOP EN VERKOOP PRODUCTEN VAN EIGEN BODEM

Rol gemeente

De gemeente behoudt de regie ten aanzien van het openbaar groen en draagt zorg voor continuïteit in beheer en onderhoud door heldere afspraken te maken bij particuliere initiatieven en te zorgen voor terugvalmogelijkheden indien de praktijk weerbarstiger is dan op voorhand verwacht werd. De gemeente behoudt ook een rol in het behoud en herstel van de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap en zal in overleg met provincie en vertegenwoordigers uit de agrarische en toeristische sector nagaan op welke wijze het landschap op duurzame wijze in stand gehouden kan worden met een evenredige verdeling van de lusten en de lasten.

Voorbeelden van projecten en initiatieven

Jaarmarkt met eigen ondernemers, Nieuwe allianties, Reus van Schimmert, De Hofleveranciers, Themaroutes koppelen aan ondernemers, Groene as van Geuldal tot Rode beek.

Quabeeksgrub Jabeek

Wateroverlast Schinnen

SPONSWERKING VAN DE BEEKDALEN
VERGROTEN
(IRT WATEROVERLAST EN DROOGTE)

RELATIE MET BODEMVITALITEIT

WATERBEHEERDERS EEN KLIMAATADAPTIEF LANDSCHAP

Wie en waarom

Op het gebied van (het gebrek of teveel aan) water wordt de gemeente ondersteund en ontzorgd door het Waterschap Limburg, de WBL (afvalwater) en de WML (drinkwater) die elk hun wettelijke taak hebben wat betreft waterbeheersing, waterzuivering en drinkwatervoorziening. Deze partijen zijn gebaat bij een klimaatadaptief ingericht landschap en een klimaatbewuste maatschappij. Ze dragen zo automatisch bij aan de versterking van de kwaliteit van (de) Beekdaelen.

Doelen

Uitgangspunt is, dat de waterkringloop zoveel als mogelijk gesloten wordt, terwijl overlastsituaties (te nat, te droog) zoveel mogelijk worden beperkt door de natuurlijke sponswerking van het landschap te herstellen dan wel in voldoende berging te voorzien. Voorzieningen die hiertoe worden aangelegd worden te allen tijden op harmonieuze wijze geïntegreerd in het landschap, zodat ze een bijdrage leveren aan de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg.

TECHNISCHE INPASSING NAAST BELEVING

Rol gemeente

De gemeente benut de kansen die zich voordoen op alle schaalniveaus, van Waterklaar tot de Impulsregeling Klimaatadaptatie en benut deze kansen om een vliegwiel op gang te krijgen ten aanzien van de duurzame omgang met water binnen de gemeente. Waar nodig worden projecten van Waterschap, WBL en WML ondersteund die bijdragen aan de landschappelijke kwaliteit en het verbeteren van bodem- en waterkwaliteit.

Voorbeelden van projecten en initiatieven

Stimuleringsregeling Waterklaar, Benutten Impulsregeling Klimaatadaptatie van de rijksoverheid, Duurzaam schoon grondwater, Recreatief medegebruik onderhoudspaden, Afstemmen beheer.

Appelboomgaard

Reus van Schimmert - marktplaats voor streekproducten

Canisius Schinnen

Beltkorenmol Nuth - verbinding met landschap als kans

**BEDRIJF EN LANDSCHAP
INFORMATIE EN TROTS**

BELEVING VAN STREEKPRODUCTEN

AGRARISCHE ONDERNEMERS

EEN VITAAL AGRARISCH CULTUURLANDSCHAP

Wie en waarom

Als groep die de grootste oppervlakte land in gebruik heeft, zijn agrariërs zeer bepalend voor het in stand houden van ons waardevolle cultuurlandschap. Zij voeren immers een groot deel van het beheer en onderhoud uit aan de landschapselementen buiten de natuurgebieden.

Doelen

Samen met andere (lokale)ondernemers, LLTB en wetenschappelijke instellingen kunnen agrariërs een leidende rol nemen in het ontwikkelen van het landschap en zo tot een nieuw verdienmodel komen. Uitgangspunt is daarbij dat het integrale projecten betreft die een positieve bijdrage leveren aan bodem, water, klimaat, biodiversiteit en landschap.

INSTANDHOUDING KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

BODEMVITALITEIT

Rol gemeente

Vanuit de samenwerkingsverbanden binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg stimuleert, motiveert en faciliteert de gemeente kansrijke initiatieven op het gebied van duurzaam agrarisch grondgebruik en duurzaam natuur- en landschapsbeheer.

De gemeente faciliteert functieverbreiding bij agrariërs, bijvoorbeeld op het gebied van het toevoegen van een zorgcomponent of het introduceren van groente-abonnementen. Daarnaast staat te gemeente positief tegenover initiatieven zoals de herenboerderijen waarbij de binding tussen burger en agrariër versterkt wordt.

Voorbeelden van projecten en initiatieven

Bodemverbetering (Bokashi) en biodiversiteit, Kollenberg spelt, Lokale producten, Landbouwtransitie, Kringlooplandbouw, Korte ketens.

Schinveldse bossen

Feldbissbreuk

Bloemenlinten en velden

**REALISEREN GROENE AS
GELEENBEEK-RODE BEEK**

**SCHIMMERT - SCHINNEN - SCHINVELD -
SELFKANT EN GANGELT**

GEMEENTE & TERREINBEHERENDE ORGANISATIES

EEN ROBUUST BIODIVERS LANDSCHAP

Wie en waarom

Terrein Beheer Organisaties (TBO) zoals Waterschap, Natuurmonumenten of Stichting het Limburgs Landschap beschermen de topwaarden van het landschap en zijn daarnaast van belang bij de ondersteuning van initiatieven die het versterken van het kenmerkende landschap mogelijk maken. Ook Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO) als Stichting ARK, IVN, lokale natuurwerkgroepen, Natuur- en Milieufederatie, Stichting IKL, Bosgroep, Wildbeheereenheden leveren ondersteuning bij initiatieven op het vlak van landschapsbeheer en -behoud en natuurontwikkeling en herstel. Zij vormen een schakel tussen initiatiefrijke ondernemers en burgers en de sturende overheid.

Doelen

Samen de grotere gebaren in het landschap mogelijk maken ten behoeve van het behoud en herstel van landschappelijke kernkwaliteiten, biodiversiteit en het klimaatbestendig maken van natuur en landschap.

**GROTER GEBAAAR IN LANDSCHAP
SAMEN MOGELIJK MAKEN**

**BEHOUD KLEINE
LANDSCHAPSELEMENTEN
(INCL ONDERHOUD)**

Rol gemeente

Gemeente Beekdaalen vormt zowel de verbindende factor tussen TBO's, NGO's, particulieren en ondernemers om de dialoog op gang te brengen en kansrijke initiatieven op een hoger planniveau te krijgen. Daarnaast worden eigen en gezamenlijke initiatieven op het vlak van klimaatadaptatie, biodiversiteit, landschapskwaliteit en toerisme & recreatie uitgewerkt en tot uitvoering gebracht.

Voorbeelden van projecten en initiatieven

Realiseren groene as Geul – Geleenbeek – Rode beek, Gezamenlijke communicatie, Pilot handhaving buitengebied.

ADVIES OPZET OVERKOEPELEND BELEID GROENONDERHOUD

Van: Ditmar Waterman LL.M, Dr. Marcel Stuijts, Cordale Procurement Management BV
Aan: mr. J.M.A.R. van der Broek
Datum: 28 mei 2020

INLEIDING

Gemeente Beekdaelen heeft een innovatieve beleidsbenadering bij het integreren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit heet de integratieve aanpak. Het is een bijzondere manier om mensen met afstand tot arbeidsmarkt aan het werk te helpen. Kern van de aanpak is om **arbeidsintegratie** bij de ondernemingen te laten plaatsvinden. Er wordt samengewerkt met bedrijven die sociale ondernemingen willen zijn (en intrinsieke motivatie hebben). Opzet is om traditionele begeleidingsmiddelen van de gemeente over te hevelen naar de ondernemingen. Ondernemingen dit te leren te organiseren en investeren in het veranderen van de mindset en business-concept. Daarnaast tegelijk de afstand tussen werkzoekende en ondernemingen feitelijk te verkleinen.

Naast dit beleidsmotief bestaat ook de politieke wens voor een kwalitatief **hoogwaardige inrichting van het groenonderhoud** in de gemeente Beekdaelen. De inwoners van Beekdaelen kijken kritisch naar de wijze waarop dit wordt uitgevoerd en komen zelf ook met ideeën. Verschillende moties in de raad verwoorden deze wensen en verwachtingen. Deze zijn als volgt samen te vatten:

- Het groenonderhoud en -aanleg moet bijdragen aan het duurzaamheid, natuurbehoud en biodiversiteit binnen Beekdaelen. Beekdaelen wil een voortrekkende rol spelen op dit gebied in de regio. Daarbij gaat het onder meer over de stikstofproblematiek en de afname van diverse dier- en insectensoorten. Gericht groen/bermbeheer en behoud en herstel van landschapselementen kan hierbij een rol spelen.
- Het effect op gemeentelijk groenvoorziening op de bevolking is van groot belang. De uitstraling en het groene karakter van de gemeente moet worden behouden en waar mogelijk uitgebouwd. Hierbij hoort bijvoorbeeld het tegengaan van zwerfafval. De inwoners zijn met dit onderwerp erg mee begaan en nemen ook zelf burgerinitiatieven. Een voorbeeld hiervan zijn de verschillende vormen van zogenaamd “zelfbeheer”. Deze initiatieven moeten onderdeel worden van de nieuwe manier waarop het groenonderhoud wordt uitgevoerd.
- Voortbouwend hierop bestaat er ook een bredere sociale functie van groenonderhoud. Niet alleen moet de groenvoorziening bijdragen aan de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van dorpskernen, maar ook de sociale cohesie kan worden bevorderd. Het groenonderhoud kan ook als instrument worden gebruikt voor sociale signalering. Aannemers die in de wijken werken kunnen helpen bij het opmerken van zaken in deze buurten, zoals tekenen van sociale isolatie of verwaarlozing.

BELEIDSUITGANGSPUNTEN VOOR CONTRACTEREN GROENONDERHOUD

Het is duidelijk dat de huidige wijze van opdrachtverlening en leveranciersrelatie niet meer aansluit op deze politieke wensen en ontwikkelingen. De uitvoering hiervan moet worden aangepast. Wat betreft de marktbenadering voor de ondernemingen die deze diensten voor ons uitvoeren zullen we de volgende overkoepelende beleidsuitgangspunten hanteren:

- De ambitieuze doelstellingen van de gemeenteraad op het gebied van natuurwaarden, lokale leefbaarheid en sociale inclusie kunnen onmogelijk op grote schaal worden gerealiseerd. We moeten (telkens) terug naar de gemeenschappen en de specifieke wensen die daar spelen. Dit is een duidelijke politieke opdracht die uit de raad komt. Een van de grootste gevolgen daarvan is dat de opdrachtverlening voor groenonderhoud door de gemeente zal moeten worden ingedeeld naar gemeenschappen. Deze indeling zal rekening houden met de geografische verdeling van de bevolking, hun onderlinge verbondenheid, maar uiteindelijk ook met uitvoerbaarheid.
- Ondernemingen moeten zich meer actief richten op de lokale situatie in de kernen van Beekdaalen en aantoonbaar bijdragen aan de beleidsdoelstellingen. Opdrachten worden hiermee ook aantrekkelijker voor MKB-ondernemingen, die kenmerkend al vaak meer band hebben met (lokale) gemeenschappen. Grote ondernemingen worden niet uitgesloten, maar met de kwaliteiten en kenmerken van kleinere ondernemingen met een sociale inborst wordt in de nieuwe situatie veel meer rekening gehouden.
- In deze nieuwe aanpak van de gemeente zullen ondernemingen via opdrachtverlening aangezet worden om de gemeentelijke integratiedoelstellingen te behalen. Zij worden integraal onderdeel van de nieuwe gemeentelijke werkwijze. Ondernemers worden opgeroepen om hierbij tevens zoveel mogelijk van elkaar te leren en deze werkwijze ook door te zetten bij de private opdrachtverlening. Dit alles natuurlijk binnen de kaders van gezonde concurrentie en de mededingingsregels.
- De gemeente is niet meer alleen aan zet. Door de focus op aanpak per gemeenschap moet ook beter rekening worden gehouden met initiatieven die vanuit de gemeenschap komen. De gemeente luistert naar de bevolking, regisseert en faciliteert hun initiatieven, inclusief zelfbeheer. De opdrachtverlening volgt daarin en is daardoor veranderlijk en minder afgebakend. Opdrachtnemer moeten hiermee leren omgaan: meer contact hebben met de bevolking en flexibel zijn.

De wijze van opdrachtverlening door de gemeente zal op basis van het bovenstaande ingrijpend worden aangepast. Ook zullen instrumenten worden ingericht om deze prestaties van de ondernemingen voor te schrijven, monitoren en eventueel ook te belonen. Het moet gaan om daadwerkelijke en aantoonbare veranderingen. Dit zal worden uitgewerkt in een voorstel voor nieuwe wijze van opdrachtverlening en leveranciersrelatie door de gemeente.

Namens Cordale,

Ditmar Waterman en Marcel Stuijts